

Vergunningvrij ?

Vogelvrij ?

Dit is een bundeling van de presentaties van Hans Boonstra en André Winder

Monumentenwet.

Artikel 11

1. Het is verboden een beschermd monument te beschadigen of te vernielen.

2. Het is verboden zonder of in afwijking van een vergunning:

- a. een beschermd archeologisch monument te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
- b. een beschermd archeologisch monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze, waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO).

Artikel 2.1

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren, voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit: (onder f)

het slopen, verstoren, verplaatsen
of in enig opzicht wijzigen van een beschermd
monument

of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een
beschermd monument op een wijze waardoor het wordt
ontsierd of in gevaar gebracht,

Besluit omgevingsrecht (BOR).

Artikel 2.5a. Monumenten

In afwijking van artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de wet (WABO) is geen omgevingsvergunning vereist voor de categorieën gevallen in artikel 3a van bijlage II.

Besluit omgevingsrecht bijlage II.

Hoofdstuk IIIa.

Categorieën gevallen waarin voor activiteiten met betrekking tot een beschermd monument geen omgevingsvergunning is vereist

Artikel 3a

Een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f, van de wet is niet vereist, indien deze activiteit betrekking heeft op:

1. **gewoon onderhoud** als bedoeld in artikel 2, onderdeel 1 (BOR, bijlage II (*)), voor zover ook **materiaalsoort en kleur niet wijzigen**, en bij een tuin, park of andere aanleg, de aanleg niet wijzigt, of
2. een activiteit die uitsluitend leidt tot **inpanidige veranderingen** van een onderdeel van het monument dat uit het **oogpunt van monumentenzorg geen waarde** heeft.

Gewoon onderhoud?

(*)Bijlage II, BOR, Artikel 2

Een omgevingsvergunning voor activiteiten als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a en c, van de wet is niet vereist, indien deze activiteiten betrekking hebben op:

1. gewoon onderhoud, voor zover **detailtering, profilering en vormgeving niet wijzigen**;

Er is dus een vergunning nodig

- bij slopen,
- bij verstoren,
- bij verplaatsen,
- of enig opzicht wijzigen.

Zonder vergunning mag je een monument niet ontsieren of in gevaar brengen door:

- herstel,
- gebruik.

Gewoon onderhoud !!!

Wat is gewoon onderhoud bij monumenten in het kader van de BOR?

Voor zover de volgende zaken niet wijzigen:

- detaillering
- profilering
- vormgeving
- materiaalsoort
- kleur

GEWOON ONDERHOUD ?

Vervangen van een bellentableau ?

Vergunning nodig ?

Telefonisch wordt de vraag gesteld of het vervangen van een bellentableau vergunningsvrij kan.

Je realiseert je niet altijd wat de implicaties kunnen zijn van zo'n eenvoudige vraag

Ook de eigenaar heeft zich niet gerealiseerd dat de techniek van het nieuwe bellentableau zoveel ruimte vraagt dat de monumentale gevel door de installateur moet worden ingezaagd!

Blauw schilderen van de kroon ?

Vergunning nodig ?

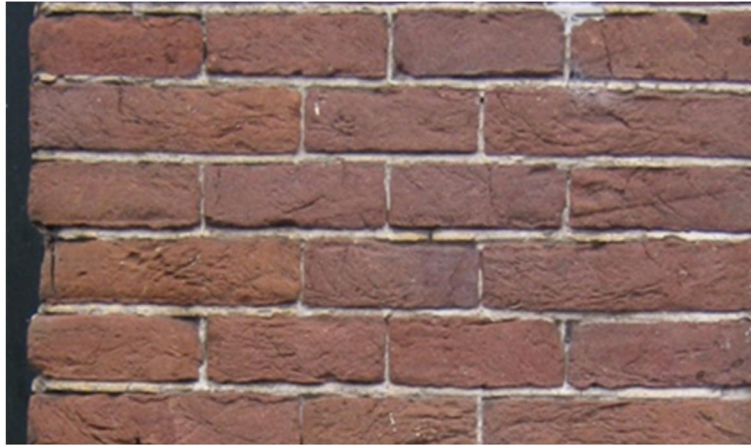
Het overschilderen in dezelfde kleur (en materiaal!) is vergunningsvrij. Bepaal je de bestaande kleur met een kleurwaaier?

Hier is, na een uitgebreide discussie, een blauwe kleur op de keizerskroon gebracht. Deze is enorm uitgebleekt. Wat is hier 'dezelfde' kleur?

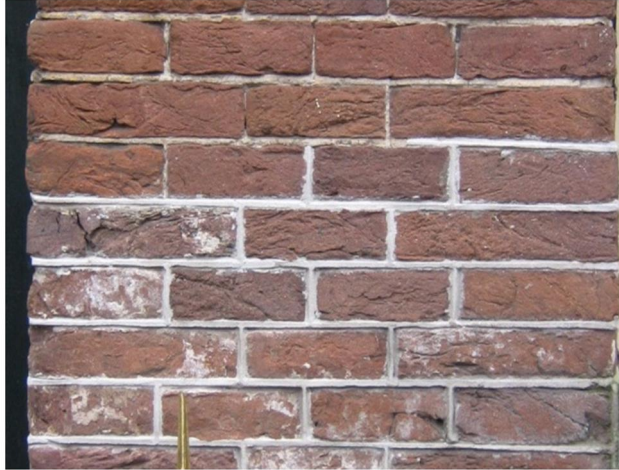

Voegwerk herstel vergunningvrij ?

Voor zover de volgende zaken niet wijzigen:

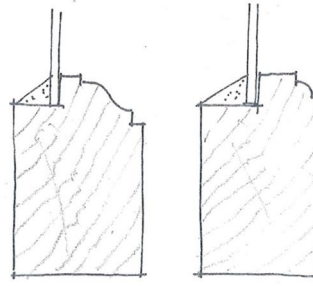
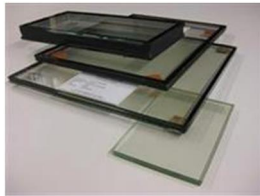

- detaillering
- profilering
- vormgeving
- materiaalsoort
- kleur

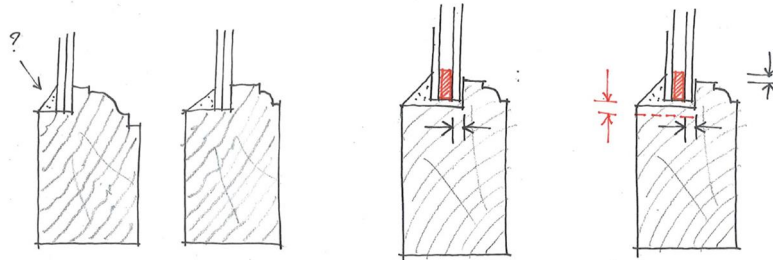
Hoe bewaak je de kwaliteit van vergunningsvrij onderhoud en herstel? Wie bewaakt dat?

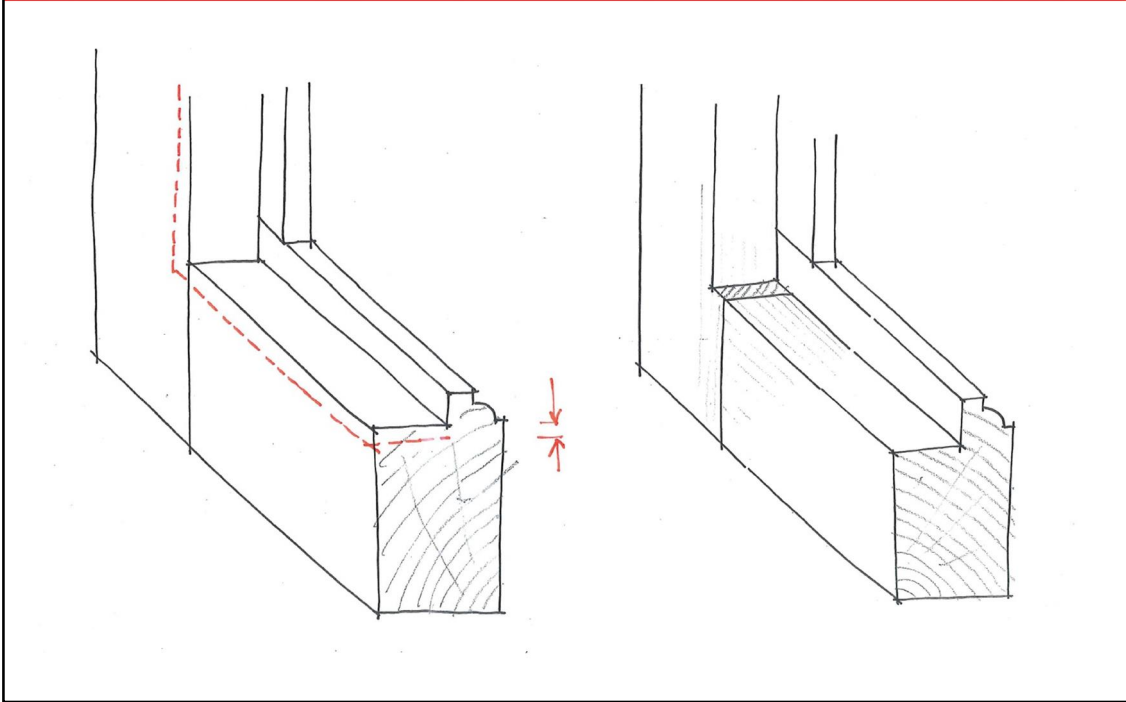
Monumentenglas

In de brochures wordt het aanbrengen van dun isolatieglas, in de bestaande roeden en profilering en ter vervanging van niet-historisch glas, als vergunningsvrij bestempeld.

Maar wat betekent dit in de praktijk? Wat als de hellingshoek van de stopverf wijzigt? Wijzigt dan de detaillering en profilering? En de glassponning uitspreiden? En als de afstandshouder zichtbaar is?

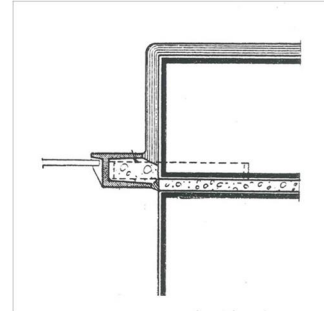
Uitfrezen van de glassponning heeft meer consequenties dan je je realiseert!

Herstel gietijzeren ramen vergunning nodig?

Zonder hak- of breekwerk is het vergunningsvrij.
Maar kan dat wel?

De site monumententoezicht.nl van ERM zegt hierover:

“Als richtlijn kan worden genomen dat meer dan 20% van de ramen als grootschalig kan worden beschouwd met een maximum van 5 elementen”.

Deze vensters zitten gewoon met boutconstructie. Dit kan zonder hak- of breekwerk.

Meestal zitten de vensters echter ingemetseld. Zie de afbeelding rechts.

Pannen vervangen?

Hoeveel pannen mag je vervangen?

25%? En als je dat vier keer doet, is je hele dak vervangen.

Zelfde materiaalsoort, vormgeving en kleur. Mogen dat dan ook nieuwe pannen zijn?

Kun je verplichten om tweedehands pannen toe te passen? Hoe lang zijn tweedehands pannen nog beschikbaar?

En let altijd op bijzonderheden! Zie hier een pan met een glasplaatje voor een beetje licht op de vliering. Dit soort bijzonderheden verdwijnt heel gemakkelijk in de puinbak.

Dit grote wooncomplex heeft oorspronkelijk een groot gesloten dakvlak van grijs gesmoorde verbeterde holle pannen.

Op één deel zijn ze vervangen. Het zijn ook grijs gesmoorde verbeterde holle pannen. Toch is er een duidelijk verschil.

De golf is anders. De oude is niet meer te krijgen. De uniformiteit van het dak wordt verstoord.

Stoepherstel vergunningvrij ?

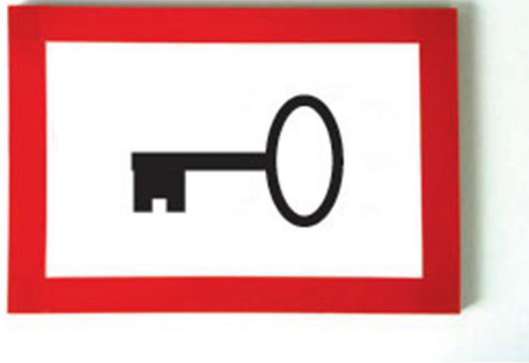
Hoort een stoep bij het monument?

Is herstel na schade door verkeer vergunningsvrij? Wat is in dit geval dezelfde vormgeving, materiaalsoort en kleur?

Sleutelkluis brandweer

Vergunning nodig ?

De brandweer verlangt bij veel monumenten een sleutelkluis.
Moet voor zoiets kleins de hele vergunningsprocedure voor doorlopen worden?

De impact kan echter groot zijn!

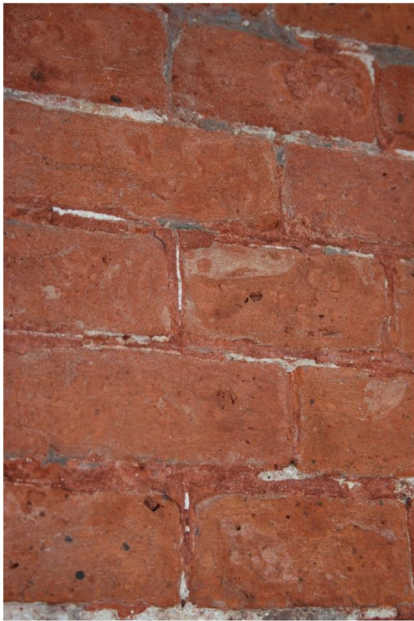

Overschilderen in dezelfde kleur?

Op de site monumententoezicht van ERM staat: 'het overschilderen van reeds geschilderde onderdelen in eenzelfde kleur is vergunningsvrij'.

Maar de materiaalsoort is ook van essentieel belang!

Voor zover de volgende zaken
niet wijzigen:

- detaillering
- profilering
- vormgeving
- materiaalsoort
- kleur

Dit is een detail van dezelfde gevel.

Onderzoek wijst uit dat de gevel in 1900 niet geschilderd was.

In 1969 is er lijnolie met een rode kleurtoeslag opgekomen, om herstelwerk te 'verbloemen'.

Bij onderhoudsbeurten is er rode acrylaat op gekomen.

Bij de laatste restauratie is dat dikke verfpakket er af gehaald. Je ziet nu nog resten van de rode olie uit 1969.

INPANDIGE VERANDERINGEN

van een onderdeel van het monument dat uit
het oogpunt van monumentenzorg geen
waarde heeft

Let op: de brochures van de RCE zeggen: 'van onderdelen zonder monumentale waarde'!

Dat betekent misschien hetzelfde, maar klinkt toch heel anders!

Vergunningvrij voor professionals (RCE)

Strippen van een interieur:

- verwijderen systeemplafonds
- verwijderen niet-constructieve, recente scheidingswanden van bijvoorbeeld gasbeton of gipsplaten.

Strippen interieur?

De vraag werd gesteld of dit vooruitlopend op een vergunning alvast verwijderd mocht worden. Men wilde deze ruimte bij de winkel betrekken.

Dit kan toch geen monumentale waarde hebben?

Archiefonderzoek wijst uit dat het de schilderijenzaal is geweest waar de beroemde en beruchte collectie 'Goudstikker' heeft gehangen. Er is na de oorlog een tussenvloer ingelegd, maar verder is de zaal nog intact.

Dit geeft het interieur een hoge cultuurhistorische waarde!

stortkoker - voor de afvoer van sloopafval

Men wilde recente verlaagde plafonds en lichte scheidingswanden verwijderen. Het sloopbedrijf vond het nodig een stortkoker te maken voor het afvoeren van puin.

Toen bleek dat boven de recente verlaagde plafonds toch héél wat monumentale waarde aanwezig te zijn!

Vloerdelen vervangen ?

Het vervangen van een deel van het vloerhout kan vergunningsvrij.
Toch?

Maar weten we wat er aan de onderkant zit?

Vaak is dit weggewerkt achter latere (monumentale) stucplafonds.

Dit is een praktijkvoorbeeld!

Nieuwe badkamervloer !!!

Een nieuwe zwaluwstaartvloer voor de badkamer kan de monumentale waarde toch niet aantasten.

De eigenaar wilde geen hoogteverlies of grote opstap.

De aannemer legt de zwaluwstaartvloer dan wel direct op de balken, op de plaats van het vloerhout.

Netwerk aanleggen

Vergunning nodig ?

Voor het gebruik als kantoor heb je natuurlijk een netwerk voor data nodig.

Omdat het zo'n monumentaal pand is, wil men dat niet in het zicht.
Dan werkt men dat toch weg in de vloer...

Maar de betreffende vloer is zo opgebouwd:
Moerbalken, kinderbinten, eiken spreidsele, recenter vloerhout.
Dat zie je van bovenaf niet!

Douchebak verwijderen

Vergunning nodig?

Deze oude douchebak heeft toch geen monumentale waarde?

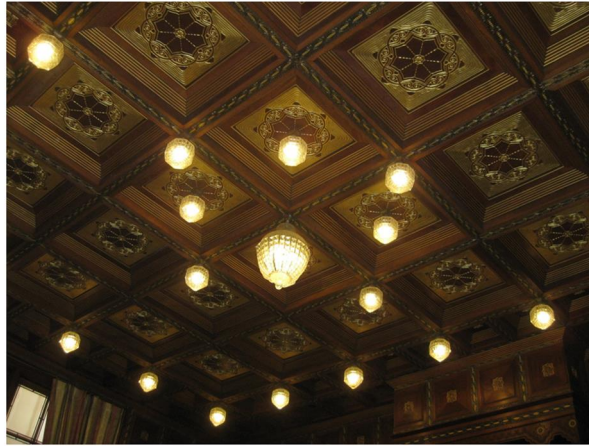

De douchebak bevindt zich in een kasteeltje. Het verhaal gaat dat een huurder van het kasteel tussen 1906 en 1910 het koetshuis in een studio heeft verbouwd voor de toen beroemde danseres Isadora Duncan, één van de grondleggers van de moderne dans. Volgens de overlevering zou ze haar voeten in het badje afspoelen nadat ze in de ochtenduren in een dun gewaad op het bedauwde gazon had gedanst.

Daarmee krijgt het op de oog eenvoudige douchebak een hele andere waarde.

Armaturen ophangen

Vergunning nodig?

Men vond de armaturen wat oubollig en wilde deze vervangen door wat modernere exemplaren.

Het interieur is echter een 'gesamtskunstwerk' van De Bazel uit 1905. De armaturen horen bij het oorspronkelijke ontwerp.

Interieur kleur wijzigen

Monumententoezicht.nl van ERM:

‘Kleuren kunnen een wezenlijk onderdeel zijn van een historisch interieur. Wanneer een plafond of wandafwerking in een gewijzigde kleur wordt overgeschilderd kan dit ontsierend werken.

Het schilderen van wanden en balken die geen wezenlijk onderdeel vormen van een stijkkamer en/of geen bijzondere kleurafwerking hebben is vergunningsvrij’.

De kleur groen op deze foto is niet historisch. Kan het dan overgeschilderd worden in een andere kleur?

Ook als dit het gevolg is?

Villa, Granpré Molière, 1925

De nieuwe eigenaar van deze villa uit 1925 wilde graag de badkamer vernieuwen. De bestaande badkamer zag er wel heel gedateerd uit. Het vernieuwen van een badkamerinrichting is toch vergunningsvrij?

Badkamer vernieuwen?

De groene tegels zullen niet iedereen aanspreken, maar dit is de oorspronkelijke badkamer uit 1925!

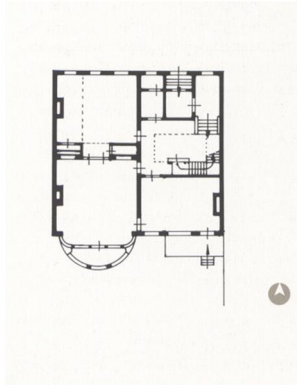
Achter de radiatoren komen dezelfde tegels voor en ook het terras is door architect Granpré Molière van bijzonder tegelwerk voorzien.

In de voorkamer van dit rijksmonument zit een deel met een verlaagd plafond. Dat wilde men verwijderen, zodat men weer een mooi hoge voorkamer krijgt.

Interieurwaarden?

Als je kijkt naar de plattegrond, lijkt het geen probleem.

Een bezoek ter plaatse brengt je al aan het twijfelen.

Dit bijzonder interieur heeft een 'inglenook'

Dat is een in Engelse landhuizen veel voorkomend interieuronderdeel. Het is een verlaagd deel van een kamer bij de haard om een huiselijk en makkelijk te verwarmen gedeelte te creëren.

Pleisterwerk herstellen

Bij herstel of vervangen van binnen pleisterwerk kan een oude, onbekende, afwerklaag verloren gaan!

Westerkerk pleisterwerk komt los !

Hoeveel ?

Het pleisterwerk valt in schollen van de muren. Mag men de loskomende delen vergunningsvrij vervangen?

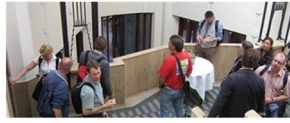
Archiefonderzoek leert dat bij de Westerkerk in Amsterdam is het pleisterwerk in 1980 voor 100% vervangen.

Cursus Restauratietechniek voor monumenten

Op deze pagina

- > Doel cursus
- > Monumentenzorg noodzakelijk, waarom?
- > Voor wie?
- > Wat biedt de cursus?
- > Waar wordt de cursus gehouden?
- > Wie zijn de docenten?
- > Praktijk en theorie
- > Geen examen, wel certificaat
- > Groepsmaat
- > Kosten
- > Meer informatie en aanmelden

Sinds een aantal jaar verzorgt Bureau Monumenten & Archeologie (BMA) de cursus Restauratietechniek voor monumenten. Deze cursus is bedoeld voor **diegenen die tijdens hun werk te maken hebben met onderhoud, restauraties en verbouwingen van monumenten**. De cursus is opgezet door het BMA dat dagelijks te maken heeft met vragen uit de praktijk.

Doel cursus
Het doel van de cursus is kennis en inzicht te verkrijgen in de problematiek rond de restauratie van een monument. Is het mogelijk een balans te vinden tussen hedendaagse normen en eisen en behoud van waardevolle, historische materialen en technieken?

Bijvoorbeeld:
Hoe herken je een schadegeval?
Hoe vind je een kwalitatief goede oplossing?
Tijdens de cursus komen deze vragen aan bod en wordt er, waar mogelijk, antwoord gegeven of gediscussieerd over dit soort vraagstukken.

Monumentenzorg noodzakelijk, waarom?
In Amsterdam zijn er ruim 8500 rijks- en gemeentelijke monumenten. Erfgoed waar we trots op mogen zijn. Cultureel erfgoed waarin mensen leven en werken. Dat moet voldoende aan de eisen van deze tijd. En gelijktijdig behouden moet blijven. Dat creëert lastige vraagstukken die niet altijd eenvoudig zijn op te lossen en waarbij kennis van zaken noodzakelijk is.

Zeker voor professionals die tijdens hun werk te maken hebben met monumenten (architecten, oprichters, vastgoedbeheerders, bouwinspecteurs, makelaars) zal de cursus restauratietechniek een verrijking van kennis betekenen.

De cursus restauratietechniek besteedt veel aandacht aan schadegevallen en herstelmethoden. De theorie wordt gedurende een cursusdag zoveel mogelijk met zowel goede als slechte praktijkvoorbeelden gestaafd.

Voor wie?
De cursus is bedoeld voor een ieder die in de dagelijkse praktijk met monumenten werkt. Eerder volgden bouwinspecteurs van de gemeente Amsterdam, leden van de Commissie voor Welstand en Monumenten, architecten en vastgoedbeheerders de cursus.

<http://www.amsterdam.nl/kunst-cultuur-port/monumenten/educatie-0/cursus/>